

L'u d'octubre de 2017, una visió històrica actual

written by Francesc Xavier Hernández | 30 d'agost de 2021

Reedició de l'article inicialment publicat el 11/9/2018

Avui dia hi ha una situació de conflicte entre la societat catalana i l'Estat espanyol. I allò que la provoca és una praxi d'Estat que arracona la nostra llengua i cultura i limita o impedeix als catalans decidir sobre la governança del seu propi país. El model estatal espanyol es fonamenta en el control i espoli del territori per tal de perpetuar les estructures institucionals i humanes del mateix Estat i de la capital que les articula: Madrid. La construcció del model es va iniciar el 1714-1715 amb la victòria borbònica i l'estructuració d'una monarquia despòtica que es va transmutar en estat-nació autoritari a mitjan segle XIX. D'ençà del 1714 el poder va quedar en mans dels Borbons i el seu entorn: l'exèrcit, la judicatura, l'alt funcionariat, les oligarquies econòmiques i la banca especuladora.

I qui exerceix el poder ara? Doncs, si fa no fa, els de sempre. La monarquia és la clau de volta d'un sistema que articula alts funcionaris, mitjans de comunicació, dirigents polítics, la banca especuladora que no genera riquesa; les empreses de serveis controlades per l'Estat; les grans constructores al servei de les obres públiques, com també un empresariat desigual que incideix en sectors de poc valor afegit. Tots aquests components coincideixen usualment a la llotja del Santiago Bernabéu, que és qui governa Espanya desplegant una imponent trama transversal de corrupció entre els poders legislatiu, executiu i judicial, i que empara i nodreix els poderosos.

Aquest model, però, fa 300 anys que funciona amb èxit. Tanmateix se li fan esquerdes, atès que la revolució

postindustrial i la creació del mercat europeu han manllevat protagonisme als vells estats-nació que esdevenen un anacronisme i un perill per al desenvolupament de les forces productives i la governança de la Unió Europea.

En aquest context, l'Estat-nació espanyol, com altres, entra en crisi, ja que no pot adaptar-se a les noves lògiques que exigeixen passar competències a Brussel·les i, alhora, descentralitzar la gestió cap a les regions per establir governances properes a la gent. El vell Estat borbònic, corcat per la corrupció estructural, no s'adapta a les noves dinàmiques, i la seva estructura feixuga d'administracions inoperants posa en dubte el seu futur. Un Estat incompetent, no competitiu, inert i improductiu, que sobreviu gràcies al deute i la depredació fiscal, té poques possibilitats de futur. Tanmateix no renuncia a la supervivència del model ni que sigui, com estem constatant, assajant la via del feixisme.

Davant d'aquest model està Catalunya. Un país derrotat el 1714 i esclafat durant els segles XIX i XX, ocupat militarment el 1939 i tornat a subjugar, per la violència de l'Estat després del primer d'octubre del 2017, quan els catalans buscaven una sortida de futur sobre la base d'exercir la democràcia.

¿I per què aquesta violència permanent contra els catalans? Catalunya, malgrat les derrotes i sotmetiment polític, ha estat capaç de mantenir la seva preciosa herència d'identitat i desenvolupar una cultura del treball que ha generat una rellevant trama productiva que esdevé fonamental en la construcció econòmica i social del sud d'Europa.

En els darrers anys els atacs dels partits unionistes contra les febles competències autonòmiques aconseguides el 78 es van multiplicar en tant que es percebien com una amenaça potencial contra el model estatal espanyol. I la resposta de la societat catalana, entenent que era un problema de supervivència, va ser de reivindicar poder polític, per poder organitzar el desplegament de l'herència cultural i potenciar la generació i

usdefruit de la riquesa al país. L'opció decidida, òbviament, passava per la independència, per construir un estat modern congruent amb les necessitats de la nova Europa, que esdevingués referent quant a cultura democràtica.

D'altra banda, el creixement d'una alternativa a Catalunya implicava una amenaça per al xacrós model espanyol. I la confrontació de models també aconduïa a un xoc quant a models de ciutat. Al capdavall l'enfrontament entre Catalunya i Espanya també és una pugna entre dues ciutats que es disputen el lideratge del sud-oest d'Europa i que exhibeixen models de futur oposats. Madrid, una capital burocràtica, amb un model productiu basat en la gestió política, la depredació del territori, l'especulació bancària, la centralització de grans empreses i els serveis inherents al manteniment de l'Estat; s'enfronta a Barcelona, una ciutat dinàmica i sostenible, amb un teixit econòmic diversificat i prou competent, que depèn d'ella mateixa, però que necessita poder polític per sobreviure i articular Catalunya entesa com a regió econòmica. I cal entendre que, al capdavall, la revolució política catalana també té com a objectiu sadollar les necessitats urgents de governança de la regió urbana fàcticament vertebrada per Barcelona.

Estem, per tant, en una dinàmica de xoc múltiple de models, que els contendents consideren amb diferents estratègies. L'Estat practica el que en teoria de jocs en diríem un joc de suma zero, atès que una victòria democràtica a Catalunya implicaria l'ensulsa del model espanyol. Espanya i Madrid, la capital, s'haurien de reinventar i reordenar i això en la lògica de les elits espanyoles és impensable i inacceptable. En aquest sentit la prioritat per l'Estat és la liquidació del concepte de Catalunya, la destrucció de la seva cultura, la desactivació de les seves inèrcies polítiques i el control dels seus recursos econòmics.

Contràriament, una part important de la política catalana, subsidiària del règim del 78, considera que amb Espanya es pot

establir un joc de col·laboració que beneficiï ambdues parts. I així, s'han definit sovint les coordenades estratègiques de la política catalana: col·laborar per fer una Espanya més moderna, a la qual Catalunya pot contribuir-hi a canvi d'alguns privilegis per la classe política i algunes competències.

Aquesta opció és inviable, en tant que no es pot respondre a un joc unilateral de suma zero amb una opció de col·laboració. I aquesta realitat s'ha demostrat empíricament en els dos darrers decennis. L'Estat espanyol mai negociarà llibertats significatives per Catalunya per la senzilla raó que el seu model es fonamenta, precisament, en la submissió política dels catalans.

De tots és conegut com ha evolucionat aquest enfrontament, i com els intents catalans d'avançar en una via democràtica van acabar en la duríssima jornada del primer d'octubre i els seus epílegs de repressió salvatge.

I que ningú ho dubti, les forces polítiques unionistes mantindran, a ultrança, la defensa del model atès que els hi va la vida.

Altrament, per què haurien de negociar?

Quina necessitat en tenen quan saben que poden fer servir la justícia per reprimir sense aturador? Quan saben que, arribat el cas, utilitzaran bandes feixistes, cossos policials i l'exèrcit per atemorir la gent. Quan veuen que l'aplicació de la doctrina Milosevic està sent tolerada per Alemanya i França. Quan han empresonat líders polítics i cívics i les forces polítiques i sindicals catalanes no han articulat cap resposta efectiva. Quan Europa tolera l'existència de presos polítics a Espanya. Quan disposen d'una formidable maquinària mediàtica que pot orientar l'imaginari quotidià de la gent. Quan pensen que poden consolidar una població colonial espanyola a Catalunya que servirà per escometre els catalans.

Quina necessitat de negociar tenen quan compten amb una potent

xarxa col·laboracionista liderada per La Caixa, Foment del Treball o el Grup Godó i que ateny també partits polítics i sindicats unionistes.

Durant decennis els entorns polítics d'aquest país han pugat per articular un sol poble que s'anava construint d'acord amb la troncalitat catalana, però integrant les aportacions més diverses. Ara, el PP i Ciudadanos volen fracturar la gent i consolidar dues societats, l'espanyola-colonial i la catalana, i pensen que podran fer servir els espanyols que viuen a Catalunya com ariet contra els catalans. I l'Estat juga a fons aquesta carta, i ho fa amb el convenciment que el temps juga a favor seu. Al capdavall Catalunya té problemes, és el país amb més immigració del món, té una taxa d'atur altíssima i una natalitat baixíssima. Tot plegat, pensen que si aguanten uns anys el problema català es desactivarà per si mateix. I òbviament l'Estat ajudarà a la dissolució de la identitat catalana, i compten amb una important experiència atès que el genocidi cultural ja fa anys que s'està experimentant amb èxit al País Valencià i les Illes.

No hi haurà negociació atès que l'Estat està segur de la seva victòria, sigui amb violència, o amb promeses de diàleg. I cal punxar d'una vegada la fantasiosa bombolla de la negociació. Algunes forces autonomistes encara sostenen el pensament màgic que la independència s'aconseguirà negociant amb l'Estat espanyol, i això no passarà.

Tanmateix la independència és l'única opció pels catalans. L'alternativa és l'extinció i això no és cap alternativa. I en el procés no hi ha solucions màgiques. La via de la llibertat està traçada, i la va marcar la gent d'aquest país amb coratge, el primer d'octubre.

I per on passa la via de la independència? Doncs, per la suma intel·ligent d'accions i iniciatives que generin una pressió que obri noves finestres i oportunitats de ruptura o negociació.

Cal mantenir la mobilització permanent, la gimnàstica revolucionària, és fonamental per obrir camí, i en aquest context la lluita per alliberar els presos i aconseguir el retorn dels exiliats és fonamental.

Cal potenciar l'acció exterior guanyant influència a Europa. Alhora Catalunya s'ha de mostrar a l'avantguarda de la construcció d'una nova Europa basada en la governança de les regions.

Cal redoblar els esforços per la defensa i expansió de la nostra llengua i cultura reforçant els nostres components d'identitat, amb suport de l'administració i competint en el mercat. La batalla cultural és decisiva.

Cal que les institucions científiques, universitàries, de recerca, artístiques i culturals es defineixin i s'arreglerin amb la causa de la democràcia i la construcció nacional. Hem de ser competents en recerca i ciència per ser més forts.

Cal incorporar els drets històrics a les nostres reivindicacions, com també van fer els escocesos amb l'esperit de la *Devolution*. Nosaltres no demanem un estat nou, volem la restitució del nostre estat vertebrat per les Constitucions de 1706. No hi ha futur sense la reivindicació del passat.

Cal fortificar la societat civil, l'autèntica protagonista del canvi, i convertir-la en la locomotora de la ruptura democràtica.

Cal que les forces econòmiques i socials, empresarials, d'emprenedoria i sindicals, objectivament interessades en un nou marc estatal multipliquin el seu compromís amb la independència.

Cal erradicar la cultura autonomista, hereva del postfranquisme, que empudega la praxi política dels partits de casa.

Cal obviar la política de Madrid i obrir escenaris propis, el fet important no és el que passa al Congreso dels Diputados, sinó el que es faci a Catalunya.

Cal que les institucions autonòmiques, les diputacions, els consells comarcals i els ajuntaments multipliquin la seva eficàcia promocionant, a ultrança, polítiques de justícia

social.

Cal assegurar una presència massiva de l'independentisme als ajuntaments per convertir-los en un baluard en defensa de la terra.

Cal guanyar Barcelona per la independència. El món no pot entendre que Catalunya faci una revolució per satisfer els interessos de Barcelona, i que l'Ajuntament defensi un *statu quo* unionista que consagra la minorització de la ciutat. Hem d'arrencar Barcelona de la tutela de l'unionisme i fer que s'incorpori i lideri la causa de la llibertat.

És possible sumar forces per guanyar qualsevol elecció. El que dictin les urnes és, al capdavant, el que és decisiu.

I amb tot plegat hem d'enfortir les nostres opcions per tal d'afrontar el futur i no hem de descartar cap possibilitat per forçar una ruptura democràtica amb negociació o sense.

Amics i amigues, res serà fàcil... però depenem de nosaltres. Podem fer-ho i ho farem. En aquest moment històric el combat per la independència és l'objecte i el subjecte de la història... és el fet realment important. Aquí, sota nostre, en aquest fossar, hi ha les restes de la gent que va morir defensant els drets de la nació conquerits i atesorats durant segles i palesats en les nostres Constitucions. Nosaltres també som hereus dels combatents del 1714; dels Segadors del 1640; dels Angelets de la Terra, dels Gorretes i els Barretines; dels Remences del segle XV; dels revoltats de la Jamància; dels republicans del 1873; dels amotinats de la setmana Tràgica; dels sindicalistes de La Canadencia; dels soldats de la Batalla de l'Ebre; dels antifranquistes i sobretot... sobretot, nosaltres som els lluitadors del primer d'octubre. El primer d'octubre, la nostra epopeia èpica, ens marca el camí. Endavant per la victòria. Avui, des d'aquí, als peus de Santa Maria del Mar, el lloc on es va forjar l'esperit indomable de la nostra nació, avui, des d'aquí cal que refermem el nostre compromís amb la llibertat.

Honor i glòria als herois del 1714 i als herois del primer

d'octubre. Honor i glòria al rei Carles III i a la reina Elisabet; llarga vida al president Puigdemont; llarga vida al president Torra i llarga vida a la República Catalana.